

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ερ. Φ.: 101

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

**ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων**
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Κεφαλογιάννη
2. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας κ' Θρησκευμάτων
3. Υπουργείο Εσωτερικών
4. Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 3412/14.2.2025 Ερώτηση με θέμα:
«Πορεία αποκατάστασης σεισμόπληκτων Ιερών Ναών Π.Ε. Ηρακλείου»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 3412/14.2.2025 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Κωνσταντίνου Κεφαλογιάννη και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Στην Π.Ε. Ηρακλείου υπάρχουν εκατοντάδες ναοί που χρονολογούνται ως το 1830 και προστατεύονται αυτοδίκαια ως αρχαία μνημεία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του ν.4858/2021. Ανάμεσα τους, πολλοί έχουν χαρακτηριστεί ως μνημεία με προγενέστερες διατάξεις, ενώ μεγάλος αριθμός ναών εμπίπτει στην περίπτωση προστασίας των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών.

Η σεισμική δραστηριότητα του 2021 έπληξε αδιακρίτως θρησκευτικά, δημόσια και ιδιωτικά κτήρια και οι βλάβες που υπέστησαν τα εκκλησιαστικά μνημεία, ήταν συνάρτηση πολλών παραγόντων.

Άμεσα, με απόφαση του ΥΠΠΟ, στις 16.11.2021, πραγματοποιήθηκε η ένταξη του έργου με τίτλο: «Λήψη άμεσων μέτρων άρσης ετοιμορροπίας στα πληγέντα από τους σεισμούς της 27 και 28/9/2021 μνημεία της Π.Ε Ηρακλείου» (υπ' αριθμ. 555096/16-11-2021, ΑΔΑ: Ψ61Ω4653Π4-87Χ) στον Άξονα Προτεραιότητας «Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων» με χρηματοδότηση από το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ). Οι εργασίες ξεκίνησαν ήδη από τον Δεκέμβριο του 2021, από την αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου, απολογιστικά και με αυτεπιστασία και είναι σε εξέλιξη (υπ' αριθ. ΥΠΠΟΑ/591581/10-12-2021 ΥΑ, ΑΔΑ.: 9ΓΖΟ4653Π4-4ΕΗ Υ.Α.).

Το ανωτέρω έργο περιλαμβάνει εργασίες σωστικού χαρακτήρα σε 40 μνημεία, κυρίως σε τοιχογραφημένους ναούς χρονολογούμενους έως το 15ο αιώνα, καθώς και μνημεία - τοπόσημα στους Δήμους Αρχανών Αστερουσίων, Μινώα Πεδιάδος, Γόρτυνας και Ηρακλείου, που υπέστησαν σημαντικές βλάβες. Για τους μεταγενέστερους ναούς αρμόδιοι να μεριμνήσουν είναι οι κατά τόπους Ενορίες και Μητροπόλεις, βάσει του άρθρου 11 του ν. 4848/2021.

Ακολουθώντας, το Υπουργείο Πολιτισμού προχώρησε στην ανάθεση ερευνητικών προγραμμάτων στο Πολυτεχνείο Κρήτης και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ώστε να εξασφαλιστεί η διεπιστημονική προσέγγιση των θεμάτων που αντιμετωπίζουν 23 εκ των σεισμόπληκτων εκκλησιαστικών μνημείων, δεδομένου ότι πρόκειται για εξειδικευμένα έργα, στα οποία εμπλέκονται ποικίλες επιστημονικές ειδικότητες και απαιτούν παράλληλη και ενδεδειγμένη ερευνητική αντιμετώπιση.

Συγκεκριμένα, όπως έχω ήδη αναφερθεί στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου, ανατέθηκε στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο η εκπόνηση του ερευνητικού προγράμματος «Καταγραφή υπάρχουσας κατάστασης, ερμηνεία της παθολογίας και της σεισμικής συμπεριφοράς σεισμόπληκτων εκκλησιαστικών μνημείων, εφαρμογή σε έντεκα μνημεία στην Κρήτη», το οποίο περιλάμβανε τους ακόλουθους ναούς:

Δήμος Μινώα Πεδιάδας:

1. Μιχαήλ Αρχαγγέλου (παλαιό κοιμητήριο) στο Αρκαλοχώρι
2. Κοίμησης Θεοτόκου (κοιμητηριακός) στο Αρχοντικό
3. Αγίου Αντωνίου (εντός οικισμού) στον Πατισίδερο
4. Αγίου Ιωάννη (κοιμητηριακός) στο Χουμέρι
5. Θεοτόκου στο Χουμέρι
6. Σωτήρα Χριστού & Αγίου Νικολάου στη Μικρή Επισκοπή

Δήμος Αρχανών Αστερουσίων:

7. Αγίου Νικολάου Χουδέτσι
8. Αγίας Ζώνης στις Παρασκιές
9. Παναγίας στους Αστρακούς
10. Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Αγκαράθου

Δήμος Γόρτυνας:

11. Κοιμήσεως Θεοτόκου (κοιμητηριακός) στα Άνω Μούλια

Οι μελέτες αποκατάστασης εγκρίθηκαν με Αποφάσεις για το καθένα από τα παραπάνω εκκλησιαστικά μνημεία, μετά την κατά νόμο γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, και το Υπουργείο Πολιτισμού δρομολογεί την ένταξη της υλοποίησής τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Επίσης, το Υπουργείο Πολιτισμού προχώρησε τον Φεβρουάριο τ.ε. στην ανάθεση στο Πολυτεχνείο Κρήτης της εκπόνησης του ερευνητικού προγράμματος «Ερευνητικές εργασίες και διερεύνηση βέλτιστων λύσεων αποκατάστασης - ενίσχυσης δώδεκα (12) ετοιμόρροπων μνημείων στις περιοχές Αρκαλοχωρίου, Αρχανών-Αστερουσίων και Ηρακλείου στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου Κρήτης μετά το σεισμό του 2021», προϋπολογισμού 420.595,60€, στο οποίο περιλαμβάνονται οι ναοί:

Δήμος Μινώα Πεδιάδας

1. Αγίου Γεωργίου στο Αρκαλοχώρι,
2. Ζωοδόχου Πηγής στο Αρχοντικό,
3. Αγίου Νικολάου, στο Μιλιαρίσι,
4. Θεοτόκου, στη Μικρή Επισκοπή,

Δήμος Αρχανών Αστερουσίων

1. Παναγίας, στον Ευαγγελισμό,
2. Αγίου Αντωνίου, στο Μελέσες,
3. Αγίου Ιωάννη Ριγολόγου, στις Άνω Αρχάνες,
4. Ιερά Μονή Παναγίας Σπηλαιώτισσας, στον Άγιο Βασίλειο
5. Αγίων Απόστολων, στους Θολούς Αλαγνιού,
6. Φρούριο Βενετοκρατίας, στους Θολούς Αλαγνιού

Δήμος Γόρτυνας

1. Αγίου Γεωργίου, στο Αξέντι,
2. Αγίου Νικολάου, Δούλι

Σημειώνεται ότι τα παραπάνω είκοσι τρία (23) μνημεία, τα περισσότερα εκ των οποίων βρίσκονται εντός οικισμών ή είναι κοιμητηριακοί ναοί, επιλέχτηκαν βάσει κυρίως τριών κριτηρίων: α) της ιστορικότητας, β) του βαθμού και της έκτασης των βλαβών τους και γ) της αμέσως πριν από το σεισμό, λειτουργίας τους.

Όσον αφορά στο ναό της Κοιμήσεως Θεοτόκου και του Αγίου Ιωάννη στον οικισμό Μαθιά, όπως έχω ήδη απαντήσει στην με αρ. 211/12.7.2024 Ερώτηση της Βουλής, με μέριμνα

της Ενορίας Μαθιάς εκπονήθηκαν μελέτες στατικής επάρκειας και αποκατάστασης του μνημείου, καθώς και γεωτεχνική μελέτη, από τις οποίες προκύπτει ότι δεν υφίσταται κίνδυνος για το μνημείο. Σύμφωνα με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου, ο εν λόγω ναός δεν πλήγηκε από τη σεισμική δραστηριότητα, αλλά παρουσιάζει ήπια προβλήματα από τη φθορά του χρόνου που επιδεινώθηκαν από άστοχες επεμβάσεις.

Όσον αφορά στα λοιπά ερωτήματα του κ. Βουλευτή, αυτά εκφεύγουν των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού.

Η Υπουργός Πολιτισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΓΔΑΜΤΕ
4. ΔΒΜΑ
5. ΔΑΒΜΜ
6. ΕΦΑ Ηρακλείου
7. ΥΝΜΤΕ Κρήτης